

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 28 oktober 2016

Mål nr

Ö 3278-16

SÖKANDE

1. Riksåklagaren

Box 5553

114 85 Stockholm

2. Sekretess

Ombud och målsägandebiträde: Advokat CS

MOTPART

YH

Offentlig försvarare: Advokat ML företrädd av advokat NÖ

SAKEN

Resning

TIDIGARE AVGÖRANDE

Svea hovrätts dom 2015-12-22 i mål B 10485-15

Dok.Id 125908

HÖGSTA DOMSTOLEN
Riddarhustorget 8

Postadress
Box 2066
103 12 Stockholm

Telefon 08-561 666 00
Telefax 08-561 666 86
E-post:
hogsta.domstolen@dom.se
www.hogstadamstolen.se

Expeditionstid
08:45-12:00
13:15-15:00

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen avslår resningsansökan.

ML ska få ersättning av allmänna medel för försvaret av YH i Högsta domstolen med 23 644 kr. Av beloppet avser 14 553 kr arbete, 4 362 kr utlägg och 4 729 kr mervärdesskatt.

CS ska få ersättning av allmänna medel för biträdet åt målsäganden i Högsta domstolen med 15 710 kr. Av beloppet avser 12 568 kr arbete och 3 142 kr mervärdesskatt.

Kostnaderna för försvaret och målsägandebiträdet ska stanna på staten.

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.

Detta resningsärende avser en person som i Sverige har uppgett sig heta YH och vara född år 1999. Han dömdes av såväl tingsrätten som hovrätten för grov våldtäkt begången i september 2015. Vid påföljdsbestämningen utgick domstolarna från att han var 16 år då han begick brottet och tillämpade därför de bestämmelser i brottsbalken som tar hänsyn till den tilltalades ungdom, bl.a. 30 kap. 5 § första stycket. Enligt den bestämmelsen får den som har begått brott innan han eller hon fyllt 18 år dömas till fängelse endast om det finns synnerliga skäl. Om domstolen anser att det finns sådana skäl, ska påföljden enligt 32 kap. 5 § i första hand bestämmas till sluten ungdomsvård. Tingsrätten och hovrätten bestämde påföljden till sluten ungdomsvård i nio månader. Därutöver förpliktades YH att utge skadestånd till målsäganden.

Hovrättens dom vann laga kraft den 20 januari 2016.

Polisen fick i maj 2016 uppgifter från Interpol i Marocko om att YHs fingeravtryck motsvarar fingeravtrycken av en marockansk medborgare, YEK,

född år 1995. Dessutom översände Interpol i augusti 2016 ett fotografi på YEK.

Riksåklagaren har med åberopande av dessa uppgifter ansökt om resning till nackdel för YH enligt 58 kap. 3 § första stycket 2 rättegångsbalken och yrkat att Högsta domstolen ska undanröja underinstansernas domar såvitt avser påföljd och överlämna målet till tingsrätten för prövning av frågorna om påföljd och utvisning.

Enligt riksåklagaren är det sannolikt att domstolarna, om uppgifterna hade lagts fram där, skulle ha utgått från att namnet YH är ett alias och att personen i stället är YEK, som var 20 år när brottet begicks. Hovrätten skulle då ha tillämpat en väsentligt strängare bestämmelse, nämligen 30 kap. 5 § andra stycket brottsbalken, som anger att för brott som någon begått efter det att han eller hon fyllt 18 år men inte 21 år, får rätten döma till fängelse endast om det med hänsyn till gärningens straffvärde eller annars finns särskilda skäl för det. Dessutom skulle bestämmelsen i 32 kap. 5 § inte ha varit tillämplig.

Riksåklagaren har förklarat att han inte återupptagit förundersökningen, eftersom det är rättsligt oklart om resning kan beviljas.

Målsäganden har anslutit sig till riksåklagaren och yrkat att Högsta domstolen ska bevilja resning till nackdel för YH.

YH har motsatt sig att resning beviljas.

SKÄL

Resningsinstitutets syfte och funktion

1. Bestämmelserna om resning, som finns i 58 kap. rättegångsbalken och som i det väsentliga är desamma nu som när de tillkom år 1939, kan sägas

utgöra resultatet av en avvägning mellan två motstående intressen. Det ena är att slutgiltigt avgjorda rättstvister inte ska kunna bli föremål för förnyad prövning (orubblighetsprincipen). Det andra är intresset av att domar och beslut är materiellt riktiga (sanningsprincipen). Avvägningen mellan dessa intressen har gjorts olika beträffande resning till nackdel för den tilltalade och resning till förmån för den tilltalade på så sätt att möjligheterna till resning är väsentligt mer begränsade i det förra fallet. (Se t.ex. NJA 2001 s. 687 och där gjorda hänvisningar.)

2. Resning till förmån för den tilltalade kan beviljas oberoende av vilket brott det gäller. Det har i rättslitteraturen uttryckts, att för att straffrätts-skipningen ska fylla sin avsedda moralbildande funktion – och ytterst av hänsyn till respekten för människovärdet – är det väsentligt att ingen blir oskyldigt dömd eller för strängt bestraffad ens om det rör sig om en obetydlig påföljd. Resning till nackdel för en tilltalad bärs däremot inte upp av något motsvarande intresse. Där grundar sig bestämmelserna i stället på att det skulle vara alltför stötande för rättskänslan om det generellt vore uteslutet att få resning till nackdel för tilltalad i verkligt grova fall. (Jfr Lars Welamson och Johan Munck, Rättegång VI, 5 uppl. 2016, s. 192 f. samt Per Olof Ekelöf och Henrik Edelstam, Rättsmedlen, 12 uppl. 2008, s. 185.)

3. Som ett ytterligare exempel på skillnaderna kan nämnas att det krävs ett mera avgörande nytt material för en ny rättegång mot den som har frikänts än för att ge möjlighet att i efterhand fria någon från en fällande dom när det kommer fram nya omständigheter eller bevis. Detta anses gälla trots att det i båda situationerna enligt lagtexten krävs att det nya materialet sannolikt skulle ha lett till en annan utgång. (Se NJA 2001 s. 687.)

Resning på grund av ny omständighet eller nytt bevis

4. Sedan en dom i brottmål har fått laga kraft, får resning beviljas till nackdel för den tilltalade, om det för brottet är föreskrivet fängelse i mer än ett år samt någon omständighet eller något bevis, som inte tidigare har förebringats, åberopas och dess förebringande sannolikt skulle ha lett till att den tilltalade dömts för brottet eller till att detta hänförts under en väsentligt strängare straffbestämmelse än den som tillämpats (se 58 kap. 3 § första stycket 2 rättegångsbalken). Resning till förmån för den tilltalade får beviljas, oberoende av brottets svårhet, om den nya omständigheten eller det nya beviset sannolikt skulle ha lett till att den tilltalade hade frikänts eller till att brottet hänförts under en mildare straffbestämmelse (se 58 kap. 2 § 4 första ledet). Resning till förmån för en tilltalad kan beviljas också om det finns synnerliga skäl att på nytt pröva frågan om den tilltalade har förövat det brott, för vilket han eller hon har dömts, den s.k. tilläggsregeln (se 58 kap. 2 § 4 andra ledet). Någon motsvarande tilläggsregel finns inte vid resning till nackdel för en tilltalad.

5. Enligt lagtexten krävs det alltså, såvitt nu är aktuellt, vid resning såväl till förmån som till nackdel för den tilltalade, att brottet skulle ha hänförts under en annan straffbestämmelse. Vid resning till fördel för den tilltalade skulle det ha varit fråga om en mildare straffbestämmelse och vid resning till nackdel för den tilltalade en väsentligt strängare straffbestämmelse.

6. Förarbetena till de nu aktuella bestämmelserna om resning är knapphändiga och ger inte någon egentlig ledning för hur dessa ska tillämpas. Vad som anges är att omständigheter eller bevis, som uteslutande hänför sig till straffmätningen inom den för brottet gällande strafflatituden, inte kan göras gällande som resningsanledning. (Se NJA II 1940 s. 169 f.)

7. Lagtextens krav, att omständigheten eller beviset skulle ha föranlett att brottet hänförts under en mildare respektive väsentligt strängare straffbestämmelse, har ansetts i första hand ta sikte på att det ska vara fråga om en ändrad brottsrubricering, antingen till en annan brottsbeteckning eller till ett mindre grovt respektive grövre brott med samma brottsbeteckning (jfr Lars Welamson och Johan Munck a.a. s. 202 ff. samt Per Olof Ekelöf och Henrik Edelstam a.a. s. 192).

Högsta domstolens tidigare tillämpning

8. I rättsfallet NJA 1989 s. 622 hade en person dömts av hovrätten för misshandel till fängelse i sex månader. Domstolen utgick från att den tilltalade var 18 år då han begick brottet. Efter det att domen fått laga kraft visade det sig emellertid att han hade varit 16 år vid tiden för brottet. Högsta domstolen uttalade att hovrätten, om den hade känt till den tilltalades rätta ålder, skulle i fråga om påföljden ha tillämpat en för honom gynnsammare bestämmelse än den som fick förutsättas ha blivit tillämpad. Högsta domstolen ansåg att det därför förelåg skäl för resning enligt 58 kap. 2 § 4 första ledet rättegångsbalken. Det har i rättslitteraturen uttalats att det i avgörandet borde ha hänvisats till grunderna för resningsbestämmelsen (jfr Lars Welamson och Johan Munck a.a. s. 203).

9. Det är emellertid framför allt i rättsfallet NJA 2002 s. 619 som Högsta domstolen närmare har utvecklat sin syn på hur 58 kap. 2 § 4 första ledet ska förstås och tillämpas (se också bl.a. NJA 1991 s. 186). Av det som Högsta domstolen uttalat där får anses framgå att ordalydelsen av bestämmelsen avser sådana situationer där det är fråga om en annan brottsrubricering (jfr p. 7); det krävs en analogisk tillämpning av bestämmelsen för att bevilja resning till förmån för den tilltalade när en ny omständighet eller ett nytt bevis åberopas och dess förebringande sannolikt skulle ha lett till att en för den tilltalade mer förmånlig påföljdsbestämmelse skulle ha tillämpats.

Resning till nackdel för tilltalad på grund av ny omständighet eller nytt bevis

10. Det kan alltså i vissa situationer vara berättigat att till förmån för den tilltalade göra en analogisk tillämpning av resningsbestämmelserna, när det läggs fram nya omständigheter eller bevis. Ytterst grundar sig resningsbestämmelserna i de fallen på intresset av att värna individens rätt att inte vara oskyldigt dömd eller för strängt bestraffad. Resningsbestämmelserna till nackdel för den tilltalade bärs emellertid inte upp av något motsvarande intresse (jfr p. 1–3). Tillämpningen bör då vara strikt. Resningsbestämmelsen i 58 kap. 3 § första stycket 2 rättegångsbalken kan därför inte utvidgas till att omfatta situationer där det är en för den tilltalade mindre förmånlig påföljdsbestämmelse som skulle ha tillämpats för det fall att de nya omständigheterna eller bevisen hade lagts fram.

Slutsats

11. Riksåklagaren och målsäganden har ansökt om resning till nackdel för YH med stöd av 58 kap. 3 § första stycket 2 rättegångsbalken och anför att det har kommit fram nya omständigheter och bevis som sannolikt skulle ha lett till att domstolarna skulle ha tillämpat en påföljdsbestämmelse som är väsentligt strängare än den som tillämpades.

12. Det är alltså inte fråga om att de nya omständigheterna och bevisen sannolikt skulle ha lett till att brottet hänförts under en väsentligt strängare straffbestämmelse än den som tillämpades. Den begärda resningen ska därför avslås.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Gudmund Toijer, Ella Nyström, Kerstin Calissendorff, Johnny Herre och Stefan Johansson (referent)
Föredragande justitiesekreterare: Alexander Nilsson